

עין משפט ונר מצוה

פ א מיי פ"ח מהל' שחיטה הלכה ד סג עשין סג טושיע' יויד סי' לה סעף ג: **פ** ד ב מיי פ"ח שם הל"ח סג שם טושיע' יויד סימן לה סעף א': **פ** ה (מיי שם) טושיע' יויד סי' לו סעי' י: **פ** ו ד מיי שם פ"ח הל"ח סג שם טושיע' יויד סי' לו סעף י: **פ** ז ה מיי שם הלכה ז סג שם טושיע' יויד סי' לה סעף ח: **פ** ח ו מיי שם פ"ח הל"ט סג שם טושיע' יויד סימן לה סעף ד: **פ** ט ז מיי שם ה"י ח טושיע' שם סעף א': **צ** ח ט מיי שם הלכה יט טושיע' שם סעף ד: **צ** י ב מיי פרק א מהל' מילה הל"ח סג עשין כח טושיע' יויד סימן רכג סעי' א': **צ** ב ל מיי פ"ח מהל' שחיטה הל"ט סג עשין סג טושיע' יויד סי' לה סעף ג: **צ** ג מ מיי שם הל"ז טושיע' שם סעף ד: **צ** ד ק מיי שם הל"ט טושיע' שם סעף ז: **צ** ה מיי שם הל"ט טושיע' שם סעף ח: **ק** ש ת מיי שם הל"ז טושיע' שם סעף ז: **ק** א טושיע' שם סעף ח כהנ"ה:

צ ב ל מיי פ"ח מהל' שחיטה הל"ט סג עשין סג טושיע' יויד סי' לה סעף ד: **צ** ג מ מיי שם הל"ז טושיע' שם סעף ד: **צ** ד ק מיי שם הל"ט טושיע' שם סעף ז: **צ** ה מיי שם הל"ט טושיע' שם סעף ח: **ק** ש ת מיי שם הל"ז טושיע' שם סעף ז: **ק** א טושיע' שם סעף ח כהנ"ה:

תורה אור השלם

1. ואנשי קדש הדין לי וקשר בשדה טרפה לא האבלו ללבלב תשלכן אתו: שמות כב ל

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא כריכה אלא לרי שמעון כלי' וכן כשה"י:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א [ג] ואיכל דלמיני בגישתא איכל דלמיני וכו'. ניב עיין בראש' הניא רק ג' מהני איכל דלמיני והי"ק הניא ד' ועי' ביאור הדברים בבנה"ג חלק י"ד סי' לו כהנ"ה הכי' אות פ"ד פ"ה: **ב** [ג] רש"י ד"ה כחולא כו' לומר. כי' בלוי"ל מנראה רקיע:

שיטה מקובצת

א [ח] כדיוטא טרפה וסימניך דיוטא ארמיטא דאמר: **ב** [ח] משיכלתא דמיא כו': **ג** [ח] חגיגה חלש עאל לבגיה ר' נתן. כיב ס"א ר' אסי חלש עאל לבגיה ר' יוחנן: **ד** [ח] דפניחא ונעשת לבנה בכקעת והיינו נמי כחזותא: **ה** [ח] בחיתון גמור וסדק כמין מראה: **ו** [ח] נתרוקנה מאליה במקצתה כו' אפי' מחזקת רביעית חלל החסרון מחזיק רביעית חלוג: **ז** [ח] אציפ שאתח אינה עומדת במקומה לא היה אוסר אפי' הוה חרתי אך מורי היה דודי: **ח** [ח] אלא

ירוקה וכו' הי"ד ככורי: **ט** [ח] ותרגום של חציר הוא כרתי בשביל שהם ירוקים ובלע"ז פורלא כן פי' בערוך ונראה שהוא צבע אינדי"ש בלע"ז דהוא דומה לרקיע דהא משמע: **י** [ח] ירוק את חניכוי שהוריק **י** [ח] בתורה בפרשת שוטים כמו שמפרש בבראשית רבה שאמר מי האיש הויר ורך הלבב וכו' והיו פניהם מוריקות וחד אמר שהוריקם בזהב וקאמר בבראשית רבה ר' לוי אמר שהוריקן באבנים פירוש נתן להם זהב ואבנים טובות ומרגליות שלא יתנו עיניהם בממון ויתעסקו בהצלת נפשות הדא דאת אמר כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקק חרוץ שהוריקן באבנים טובות ומרגליות: **יא** [ח] אפי' ריש מודה יש שרצו לאסור כשנזאת היראה חסרה כשיש קטט:

מז:

אב"ל **א**גבה **א**פילו **ב**טרפא **ד**אסא **ט**רפה. ונראה דאס נמלאת העינויותא ללד שמאל כיון דלחו אורחא כהכי טרפה דהל מפרש טעמא משום דעיני ברייתא הכי אית להו והא דממעט אגבה ולא ממעט ללד שמאל נקט גבה למעוטי אפילו זימין ואס שינתא מקומה היה נראה להסיר מדממעט גבה דוקא ואף כי רבינו שלמה מעריך בתי עינויותא אע"פ שאתח אינה עומדת במקומה לא היה חוסר **י** [ח] אס לאו דאיתא שנים אף מורי הרב דודי ז"ל אמר שהיה מקובל לאסור ואפשר דטעמא משום דלאו אורחיה כהכי: **אפילו ב**טרפא **ד**אסא **ט**רפה. משום אכי העזי וה"ר אצ"ח כתב ה"ר יצחק בספרו דדוקא בשאר אונות וגב הריאה הוא טרפה אבל האונות שנלד הימין התחתונה שהיא עליונה הסמוכה ללואר כשרה דדרכה להתפלל וכתב בנשואה דלפי לא הוא כטרפא דאסא אלא על ידי נפיהם טרפה ואי לא הוא אפילו כתר נפיהם כטרפא דאסא נראה לאצי העזרי שהיא כשרה:

דשיעא באופתא. היינו שחלקה לגמרי אצל אס יש זה שום היכר צעלמא כשרה: **שלישי הביאתו לפני**. נראה דסגר דבתי זימני הוא חזקה כרבי (יבמות דף סד:) מדאמר לה הממני: **אלא** ירוקה **י** [ח] ה"ד בבבתי. וי"ס שכתוב צדק ככרתן והכל אחד וכתב בערוך **י** [ח] דהוא זכב ירוק ותרגום של חזיר הוא כרתי **י** [ח] ונראה דהוא זכב אינדי"ש בלע"ז דהוא דמי לרקיע דהא משמע שהוא דומה קלת לתכלת כדאמרין (ברכות דף ט:.) כדי שיכיר צין תכלת לכרתי ואמר **י** [ח] תכלת דומה לים ויס דומה לרקיע וממון כך אומר ר"ת דהא דפסלין צפרק לולב הגזול (סוכה דף לה:) אתרוג וירוק ככרתן דוקא זכבב אינדי"ש ומיאו נראה למכח **י** [ח] אין להכשיר שאר אתרוגים הירוקים ללא נקט ככרתן למעוטי שאר עיני ירוקת וה"נ לא הוי דוקא ככרתן דלעיל גבי ירוקה כשרה מדרבי נתן פירש בקונטרס ירוקה כעשבים אלא ככרתן לאו דוקא וכן נראה דלא אתי למעוטי אלא דדמיא לכשותא ומוריקא וציעתא דכל מיי קרו"ג ירוקים יאקרי כדאמר במסכת **י** [ח] נגעים (פ"א ה"ג) ירקק כנף טווס ואיכא למ"ד כשהוא ואמרין צפרק ד' נדרים (דף לב.) וירק את חניכוי שהוריקן **י** [ח] (בבבנים טובות ומרגליות) שלא יתנו עיניהם בזממון ויתעסקו בהצלת נפשות ולא בבבנים טובות ומרגליות: **אב"ל** נקב שיש בו חסרון אפילו רבי שמעון מודה. **י** [ח] ויש שרצו לאסור כשנראית הריאה חסרה שיש קמט וסדק וחסרון על הריאה אפילו עולה נפיהם והעור והבשר קיים והשיע דלס ריב"א דטעות הוא בידם דא"כ הוה ליה לשנויי הכא הכי וכדברי הכל ולא הוה ליה לאוקמא כר"ש אלא ודאי כיון דעולה נפיהם כשרה וכן פסק רבינו קלוימוס הזקן:

אי **א**ית בה שרייקי חורי **ט**רפה **ו**אי לא כשרה אמר רב נחמן ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים כשרה תניא נמי הכי **י** [ח] ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים **א**פילו מחזקת רביעית כשרה ניטלה שלפוחית

חי הכא נמי כשרה לענין ריאה: עד שיבלע בו דמו כלומר הדם היה מכונס למקום אחד ולא היה ערוץ ובלע באבריו.

אב"ל **א**גבה **א**פילו **ב**טרפא **ד**אסא **ט**רפה **י** [ח] אמר רפרם האי ריאה דדמיא לאופתא **ט**רפה איכא דאמרי **י** [ח] בחזותא **א** [ח] ואיכא דאמרי **י** [ח] בגישתא איכא דאמרי **י** [ח] דנפיהה ואיכא דאמרי **י** [ח] דפחזיא ואיכא דאמרי **י** [ח] דשיעא דלית לה חיתוכא דאוני אמר רבא **י** [ח] ככוחלא כשרה **י** [ח] בדיותא **ט**רפה **י** [ח] דא"ר חנינא שחור אדום הוא אלא שלקה **י** [ח] ירוקה כשרה מדרבי נתן **י** [ח] אדומה כשרה מדרבי נתן **י** [ח] דתניא רבי נתן אומר פעם אחת הלכתי לכרכי הים באתה אשה אחת לפני שמלה בנה ראשון ומת שני ומת שלישי הביאתו לפני ראיתי שהיה אדום אמרתי לה בתי **י** [ח] המתני לו עד שיבלע בו דמו המתניה לו ומלה אותו וחיה והיו קורין אותו נתן הבבלי על שמו ושוב פעם אחת הלכתי למדינת קפוטקיא באתה אשה לפני שמלה בנה ראשון ומת שני ומת שלישי הביאתו לפני ראיתי ירוק הצצתי בו ולא היה בו דם ברית אמרתי לה בתי **י** [ח] המתני לו עד שיפול בו דמו המתניה לו ומלה אותו וחיה והיו קורין אותו נתן הבבלי על שמו אמר רב כהנא לכבבדא כשרה **י** [ח] כבשרא **ט**רפה וסימניך **י** [ח] ובשר בשדה **ט**רפה אמר רב סמא בריה דרבא **י** [ח] האי ריאה דדמיא כבשותא וכמוריקא וכגון ביעתא **ט**רפה אלא ירוקה דכשרה היכי דמיא **י** [ח] ככברתי אמר רבינא **י** [ח] אטום בריאה מייתינן סכינא וקרעינן לה **א**י אית בה מוגלא ודאי מחמת מוגלא הוא וכשרה ואי לא מותבינן עלה גרפא או רוקא **א**י מבצבצא כשרה ואי לא **ט**רפה אמר רב יוסף **י** [ח] קרום שעלה מחמת מכה בריאה אינו קרום **י** [ח] אמר רב יוסף **י** [ח] האי ריאה דאוושא **א**י דיעין היכא אוושא מנחנין עלה גרפא או גילא או רוקא **א**י מבצבצא **ט**רפה ואי לא כשרה ואי לא דיעין לה מייתי **י** [ח] **י** [ח] משיכותא דמיא פשורי ומותבינן לה בגוה בחמימי לא דכווצי בקירי לא דמטרשי אלא בדקינן לה בפשורי **א**י מבצבצא **ט**רפה ואי לא כשרה תתאה אינקיב עילאה לא אינקיב והאי דאוושא זיקא דביני וביני הוא אמר עולא **י** [ח] א"ר יוחנן **י** [ח] ריאה שנשפכה בקיתון כשרה **י** [ח] אלמא קסבר **י** [ח] חסרון מבפנים לא שמיה חסרון איתיביה רבי **י** [ח] אבא לעולא **י** [ח] הריאה שניקבה או שחסרה מאי חסרה אילימא מבחוץ היינו ניקבה אלא לאו מבפנים ושמע מינה חסרון מבפנים שמיה חסרון לא לעולם מבחוץ ודקא אמרת היינו ניקבה לא צריכא **י** [ח] לרבי שמעון דאמר עד שתנקב לבית הסמפונות **ה"מ** נקב דלית ביה חסרון אבל נקב דאית ביה חסרון אפילו רבי שמעון מודה **י** [ח] רבי חנניה חלש על לגביה רבי נתן וכל גדולי הדור אייתו קמיה ריאה שנשפכה בקיתון ואכשרה **י** [ח] אמר רבא **י** [ח] והוא דקיימי סמפונות אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי מנא דיעינן אמר ליה **י** [ח] מייתינן צעא דקוניא ושפכינן לה בגויה וקרום שלה קיים כשרה תניא נמי הכי **י** [ח] ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים **א**פילו מחזקת רביעית כשרה ניטלה שלפוחית

חי הכא נמי כשרה לענין ריאה: עד שיבלע בו דמו כלומר הדם היה מכונס למקום אחד ולא היה ערוץ ובלע באבריו. מוריקא כרכום: כשותא. הומלין כמיל בלשון כנען: כגון ביעתא חלמון שבפנים. כי כרתי פורשי: האי אטום בריאה שאינו מקבל הרוח משום קשיות **א**י מבצבצא כשרה דודאי שולט בו הרוח ואם לאו טרפה דלא שולט בו הרוח: **א**י נימא אידי ואידי מבחוץ ואי פרחת היינו ניקבה לא צריכא לר' שמעון כו': מיתתין צעא דקוניא כו' כלי חרש שמעורבת אבר כלומר שהיה שולט שוה דלא ית בו קרטופני אבל יתא שוה מבפנים דכילינן למיחוז כל מה שנפל מינה: **א**י אית ביה שרייקי חורי ודאי חן הסמפונות הוא וטרפה: אע"פ שהיא מחזקת רביעית כשרה. ניטלה

אלו טרפות פרק שלישי חולין

דדמיא **ל**אופסא. צקעת ענים וכדמפרש: **ב**גישתא. שקשה משושה כעך: **ד**פחיוא. קשה והיינו נמי כגישתא: **ד**נפיהא. יזנעשית לבנה כצקעת והיינו נמי כחזותא. והיכא דלא מחמתא כחיתוך גמור יזכסדק אלא כמין מראה הפרש ניכר זו כשרה דלאו שיעא כי אופתא היא: **כ**כוחלא. זכב כחול שהוא כמראה ב' לומר לא ירוק ולא שחור: **כ**דיופא. קורט דיו יבש והוא שחור: **ד**רבי חנינא לענין דם נדה: **א**לא שלקא. אלמא לקומא הוא וסופו לירקז ולינקז: **י**רוקא. כמין עשבים כדלקמן: **א**דומא. שנקוטור"ד: **כ**שרה. דהדרא צריא מדרבי נתן: **ה**מסיני לו. דאין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש חוץ מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים: **י**זבלע זו דמו. שיהא דמו זבלע כשזר שהיה דמו הולך צין עור לזכר והוי כמי שאין לו דם והדם הוא הנפש וממון שאין בו חיות הוא מת בזמה קלה: **כ**כנדא **כ**שרה. ריאה שמראה שלה דומה לכבד כשרה: **כ**נשרא **ט**רפה. והכי קיס להו דכהכי הוא לקומא וכהכי לא הוא לקומא: **כ**נשואא. ירוקה ולא כעשבים אלא כמראה כשותא הומלין או כמראה מוריקא כרכום או כמראה צילה. וכל אלה מין ירוק הן אלא שזה משונה מזה וכל מראה קרו"ג נקרא ירוק: **א**טום צריא. דוכתא דמטמטס ולא עייל זיקא בגויה: **מ**וגלא. קויטור"ל: **מ**ניחים עלה. על אותו אטום לאחר שנקרע: **א**י **מ**צבצבא. דנייד רוקא כשרה דהא עייל ציה זיקא: **ו**אי לא לקומא הוא וטרפה: **א**ינו קרום. שסופו ליסתר וכל סיריז דריאה קרום העולה מחמת מכה הן הלכך אע"ג דלא נפיק זיקא טרפה: **ה**אי **ר**יאה **ד**אושא. הא פרישית לעיל: **ד**מכוולי. סותמין הנקב: **ד**מטרשי. לשון טרשים. שמשקין אותה וקרום הדק כשהוא מתקשה נסתר משמעוהו היד דומינן דלא אינקיב עילאה ומינקב בי צדיק לה: **ש**נשפכה **ק**יתון. בשר הריאה נימוח בתוך קרומים שלה ונשפך מראשה לסופה ומסופה לראשה בתוך הקרומים וחסרון היא שמתחלה כולה מלאה ועכשיו חזיה ריקנית: **ה**יינו **נ**יקבה. שאי אפשר לחסרה שלא ינקב הקרום: **ל**א **ל**ריכא **ל**רבי **ש**מעון. הא דאילנטריכא לשמעוניי ולמימתי חסרה לר' שמעון אינטרין לשמעוניין מנא דמתניתין דפליג רבי שמעון אינקבה ולא אחסרה דננקב שיש בו חסרון מורי: **ד**קיימי **ס**ימפונא. שלא נימוקו הקוננות: **מ**נא **ד**יעינן. שמה נימוקה אחת מהן: **מ**ייסינן **ל**עא **ד**קוניא. קערה של חסם הממופה בצצר שקורין פלומיא"ה בלע"ז

דשיעא היא ונראה יפה: **ו**שפינין **ל**ה **ג**ווה. קורעים הקרום והכל נשפך: **ש**ורייקי **ח**יוורי. טק"ש בלע"ז: **ט**רפה. דלא ודאי נראה שמימיו הסמפונות הוא: **נ**ימוקה. נמרוקה מאליה **י** [ח] מקתתה ואינה נשפכה בקיתון אף כמקתתה לא נשאר כלום: **א**פילו **מ**חזקת **ר**ביעית. חלל חסרון המחזק רביעית הלוג: שלפוחית

ואי לא כשרה אמר רב נחמן ריאה שנימוקה וקרום שלה קיים **א**פילו מחזקת רביעית כשרה ניטלה שלפוחית

חי הכא נמי כשרה לענין ריאה: עד שיבלע בו דמו כלומר הדם היה מכונס למקום אחד ולא היה ערוץ ובלע באבריו. מוריקא כרכום: כשותא. הומלין כמיל בלשון כנען: כגון ביעתא חלמון שבפנים. כי כרתי פורשי: האי אטום בריאה שאינו מקבל הרוח משום קשיות **א**י מבצבצא כשרה דודאי שולט בו הרוח ואם לאו טרפה דלא שולט בו הרוח: **א**י נימא אידי ואידי מבחוץ ואי פרחת היינו ניקבה לא צריכא לר' שמעון כו': מיתתין צעא דקוניא כו' כלי חרש שמעורבת אבר כלומר שהיה שולט שוה דלא ית בו קרטופני אבל יתא שוה מבפנים דכילינן למיחוז כל מה שנפל מינה: **א**י אית ביה שרייקי חורי ודאי חן הסמפונות הוא וטרפה: אע"פ שהיא מחזקת רביעית כשרה. ניטלה

מסורת הש"ס

א [ג] ונרסת הרי"ק והר"ש חמר רבא] **ב** [נפחיה כאופתא פירוש פחיה קלה כדכתיב אנשים רקים ופוחים ערוך ערך אפי' **ג**] **א** סוכה **ג**: **ד** מזה כ' **ד** [נשת קלד. ע"ש חוק' דשבת פט"ז ה"ה ע"ש] **ה** [יבמות טו. נלקמן **מ**ח.] **ו** [לעיל מו:] **ז** [יתכן להיות משילין] **ח** [סוכה לו, **ט**] [לקמן **מ**ח: כבורות **ל**ט.] **י** [עיין חוס' לקמן **מ**ח: ד"ה שדרה וכו'] **י** [לעיל **מ**ב. לקמן **מ**ח: גיטין סט.] **י** [סוכה לו.] **י** [חוספתא פ"ג ה"ה] **י** [מו: ד"ה דלושא] **י** [ערך כת א'] **י** [לקמן פט. ונמנחת מג:] **י** [ר"ל כחוספתא] **י** [לפנינו שם לימא ה"ק] **ק** [וישע' חוס' סוכה לא: ד"ה הירוק,

לעיו רש"י

לויר"י. כחול. שנקוטור"א [שנקוטור"א]. רוית דם. הומלרין. כשות. קרו"ג. כרכום. קויטור"א. מוגלה. פלומיא"ה [פלומי"ר]. לצפות בעפרות. טק"ש [טרי"ש בלני"שן]. נקדרות.

מובא רש"י

דדמיא לאופתא. פי' לחמתך ען שהיא קשה משום ואין הרוח נכנס בה כעך יבש (הפרדס עמי קרו"ג. כרכום. קויטור"א. מוגלה. פלומיא"ה [פלומי"ר]. לצפות בעפרות. טק"ש [טרי"ש בלני"שן]. נקדרות.

רבינו **ג**רשים

ריאה דדמיא לאופתא טריפה כו'. כלומר חזקי דמי דמיא לאופתא אמר לה דפחיוא כלומר קשה כחתיכת עץ ואמרי לה דשיעא כאופתא כו': כי כוחלא כשרה. כלומר ריאה (פירוש) **ב** [כי כוחלא: כי דיוטא כמו דיו מ"ט כדרי' מנינא דאמר ר' חנינא כו' צריכא אמרין כי דיוטא טרפה דחזינן לענין דם נדה חמשה דמים שמיאם באשה ושחור אחד מהם מ"ט אמרין שחור חזיב דם דא"ר חנינא שחור אדום הוא אלא שלקה מרחזינן דשחור לקוי הכא נמי ריאה ודאי לקוי הוא ולפיכך טריפה: עד שיפול בו דמו. כלומר עד שיפול דמו באברין מרחזינן הכא דירוק

כרכום: כשותא. הומלין כמיל בלשון כנען: כגון ביעתא חלמון שבפנים. כי כרתי פורשי: **א**י נימא אידי ואידי מבחוץ ואי פרחת היינו ניקבה לא צריכא לר' שמעון כו': מיתתין צעא דקוניא כו' כלי חרש שמעורבת אבר כלומר שהיה שולט שוה דלא ית בו קרטופני אבל יתא שוה מבפנים דכילינן למיחוז כל מה שנפל מינה: **א**י אית ביה שרייקי חורי ודאי חן הסמפונות הוא וטרפה: אע"פ שהיא מחזקת רביעית כשרה. ניטלה

^[1] נראה דלי' שדומה במראה למראה הכמול

^[2] עי' הטיב' בתוס' סוכה דף לא ד"ה הירוק.

מסורת הש"ס

(א) [לקמן נה: ב] [עין פרש"י ציננות קבד. ד"ה תנא] תניא היא האס היא טרפחת היא שלפוחית: ואסרו להס לא גרסינן. ובשני הרגלים לא אמרו להס כלום ובשלישי עמדו למנין ורבו המתירין והתירוהו: **הסמוכה חוששין לה**. שמה ניקבה אלא תלינן ריעותא בדופן ואמרינן דופן זה מכה היתה זו וכשחיתה קלטא הריאה אכלה: **העלתה**. הריאה: **למחין**. מלג"ץ סביצות סמיכתה לדופן הואיל וחזינן דה ריעותא תלינן למכה

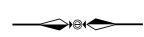
ענין רש"י

מרי"ץ [מדר"ר"ץ]. רקס. מלג"ץ. פצעים.

מוסף רש"י

שלפוחית. כל שלפוחית היא ושו"ה"ה כעין אותה של דג כדאמרין במס' ע"ז (מ: בלילפוחה, גבי עזרי דגים, ואס על בזהה סולא עשיה אצטענוות, משבות מורי [ובח"ס מ:]). התליע כבד. שש דה תולעין [הפרדס עמ' קסב]. ג' רגלים: שהיו תלמדיה חכמים נקבצים לשמיע דרשה הלכות פסח בנסא, ובמשנות הגאונים מלאמי כל הך ריגיל דלאמראי אורח ויס משנת זו דאס גדול קובעס אורח לכבודו ומדי שנה בשנה כשמגיע אורח ויס מתקבלים תלמידי חכמים מכל סביבי ונאס על קברו עם שאר העס להשכיב שיהיה שם [יבמות קכב:]. דסריבן להדיא. דסמיך להדיא על ידי סירכא [הפרדס עמ' קסא]. לית להו בדיקרותא. שסירכא זו מתמת נקב היא צאה שממון שהריאה שואבת כל מיני מנקה והשקעה נעשה ענ בחוזה כמין גליריא יוזא מעט מעט דרך הנקב נקפה ונעשה קרום, כך מלאמי בתשובת הגאונים, ואס"פ שהוא סוסס הנקב ואין מוגלא רוח הא אמתן קרום שעלה מתמת מכה בריאה אינו קרוס שסופו ליסתר [על"ד מ:]. שהוא שוחת. שמתממיות התאור יוזא דרך הנקב ושכוער יוזא דרך הנקב יעלאו אינו יורה כחן וק"ל [ומגיה] שכתב זרע שאין יורה כחן אינו מזרע [יבמות מ:]. דאינו קרום. משום דהנך שנקבה: ניקב. הגיד של אדם: **פסול**. משום כרות שפכה: **מפני שהוא שופס**. ואינו יורה כחן וק"ל [מה דף מג:]. כל שכבת זרע שאינו יורה כחן אינו מוליד: **נפסס**. הנקב אחרי כן: **כשר**. לנא נקהל מפני שהוא מוליד: **דאינו קרוס**. אכל סמימת דופן סמימה מעלייתא היא: **מסקינן כו'**. השתא דלמרת נקב הוא בריאה אלא שהדופן סותמתו אילו אינקיב דופן גלהדה ריאה כנגד דופן הריאה לאחר זמן מאי טרפה דאולא לה סמימת דופן: **ליסני**. צמתניתין נקובת הדופן צהלי שאר טרפות דש צהמה שנטרפה צכך: **דלאו מיניה מטרפא**. דטרפות מתמת ריאה צא:

שיטה מקובצת

(א) שלפוחית האם שהולד מונח בה: **ס** במשכו מן הדופן ומפרקי' לריאה מן הדופן הסייד: **(א)** אילו אנקיב דופן להדיא ריאה כנגד נקב הריאה: **(ז)** קסגי לשון פוסע: **(ח)** נקיב הדקן ורש בכלל נקיב הדקן ורש מתירין ומפרשין דהיינו שלפוחי' הסייד: **(ו)** דחליש פומיה היינו כשלא: **(ו)** וכן נראה מדפדפי' לעיל עלה אהעלתה צמחים: **(ח)** ושמא אי זה רבינא שתמא בשכל התלמוד:

שלפוחית. אוקרוס שהולד מונח זה וצלע"ו מרי"ץ. לקמן צפירקין דף נה: תניא היא האס היא טרפחת היא שלפוחית: ואסרו להס לא גרסינן. ובשני הרגלים לא אמרו להס כלום ובשלישי עמדו למנין ורבו המתירין והתירוהו: **הסמוכה חוששין לה**. שמה ניקבה אלא תלינן ריעותא בדופן ואמרינן דופן זה מכה היתה זו וכשחיתה קלטא הריאה אכלה: **העלתה**. הריאה: **למחין**. מלג"ץ סביצות סמיכתה לדופן הואיל וחזינן דה ריעותא תלינן למכה

דדידה: דחליש פומיה. פיו מדוד ודק וחותר יפה שלא יקרע קרוס הריאה צמושכו אורומה מן הדופן: **נדיק לה בפשורי**. לאחר שפירקה ומלאו מכה דדופן מנפה דה אי מצבצבא מיא טרפה שהרי ניקבה: **ה"ג צשלמא הכא תלינן דדופן וכשרה ולא גרסינן אי איכא ריעותא דדופן**. כלומר צשלמא הכא נדיק לה דאי לא מצבצבא לא אמרינן ניקבה ונסתמה דכיון דאיכא למיתלייה דדופן תלינן דה וכשרה: **אלא הכא**. גבי תרתי אזני מכדי סרכא זו מחמת מכה היתה הי מינייהו דלנקיב טרפה והאי דלא מפקא זיקא קרוס עלה דה וסתמה: **ומי אמר ר"ג הכי**. דהעלתה צמחין חוששין לה מכלל דאי פשיטא לן דניקבה הריאה לא מהני לה סמימת הדופן: **הסס צמקוס רביסא**. צמקוס שהריאה והדופן גלילין כאחד וסמוכין תמיד דלא מיפרק הסיא סירכא הילכך כשרה וכי אמר ר"ג חוששין לה למעלה צרוצח החלל כנגד האומנה הגדולה דכיון דרחוקה הריאה מן הדופן מיפרקא הסיא סמימה ואפילו הכי כי לא העלתה צמחים אמר אין חוששין לה דתלי לה דדופן. וצאה לכאצמי סבירא לן דחוששין לה ולחומרא אזילינן צדאורייתא: **מקוס חיסוכי דאזני**. שהן סמון ללאור מצמר **ו** החלל. וצאה הילכתא כרצ נחמן דליכא דפלגי עליה: **דסביך צביצרא**. שנסככת ונאחזת הריאה צבשר שצין צ' הללעות דהוי סמימה שריא דלא מיפרקא אכל צללעות ענמן אין זו סירכא קיימת: **אלמא נקב הוא**. ואפילו הכי כי סביך מוכשרת לה. אלמא דמהניא סמימה לריאה שנקבה: **ניקב**. הגיד של אדם: **פסול**. משום כרות שפכה: **מפני שהוא שופס**. ואינו יורה כחן וק"ל [מה דף מג:]. כל שכבת זרע שאינו יורה כחן אינו מוליד: **נפסס**. הנקב אחרי כן: **כשר**. לנא נקהל מפני שהוא מוליד: **דאינו קרוס**. אכל סמימת דופן סמימה מעלייתא היא: **מסקינן כו'**. השתא דלמרת נקב הוא בריאה אלא שהדופן סותמתו אילו אינקיב דופן גלהדה ריאה כנגד דופן הריאה לאחר זמן מאי טרפה דאולא לה סמימת דופן: **ליסני**. צמתניתין נקובת הדופן צהלי שאר טרפות דש צהמה שנטרפה צכך: **דלאו מיניה מטרפא**. דטרפות מתמת ריאה צא:

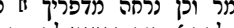
למחין. מלג"ץ. מודנוזין צדכר. מגמגמין. צמחין. היינו מוגלא: לא צעי **מר אומלא**. רואה היה לדעת אס יכשירה ואס לא: **ליס לי פריטי**. דוחהו היה: **אקפן אלא**. העצמים יקיפו לי צלמנה כמו [אבות פ"ג מט"ו] הצנוני מקיף לשון אמנה: **וליס לא סבירא ליה**. לרבי יוחנן לא סבירא ליה לאכשורי ומיטרף נמי לא הוה טריף לה ניהלייהו דלא שמיעא ליה מרציה: **מסגינן**. אזילינן. חמסגי לשון פוסע:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מח.

שלפוחית. היינו צמקוס שהולד מונח אכל ניקב כיס השתן או ניטל טרפה ומה שלא הזכר לא צמשנה ולא צגמרה שמה הוי ככלל ניקצו הדקין **ס: מ"ירתנינן סבינא דחא"יש פומיה**. ודהיינו כשלא העלתה צמחים אכל העלתה צמחים אפילו איכא ריעותא דדופן לא תלינן דדופן:

רב נחמיה בריה דרב יוסף בדיק **לא בפשורי**. אאיכא ריעותא דדופן קאי כדפירש צקונטרס ועמה נוהגין להטריף כל הסירכות ואין צודקין אותן לא דדופן ולא צפשורי: **אמר רבינא והוא דסביך בבשרא**. פירוש נאחו ומסוכן היטב צבשר כמו **ס** צמר מסוכן ולהכי נקט סביך ולא נקט סריך ובתשובת רב שר שלום גאון כתב דצין סריך וסביך וצין לא סביך וסריך כשרה ולית הלכתא כרצינא אלא כרצ נחמן דאמר ריאה שניקבה ודופן סותמתה כשרה ומשמע ממוך דצריז דרצינא לא צא לפרש דצריז של רצ נחמן אלא סכרא דנפשיה קאמר וכן נראה מדפריך **ו** עליה דהעלתה צמחים חוששין לה ומי אמר רצ נחמן הכי והאמר רצ נחמן ריאה שניקבה ודופן סותמתה כשרה ולא משני הא דסביך הא דלא סביך ועוד מדפריך רצ יוסף לרצינא ולא לרצ נחמן משמע דלרצ נחמן לא צעי לא סביך ולא סריך ואין נקצ פוסל שם שדופן סותמתו ומיהו לא ידעינן מנא ליה שלא יאה הלכה כרצינא שהוא צמרא ושמה אין זה רצינא סתמא יושואו צכל הש"ס שהיה חצירו של רב אשי שגולד ציוס שמת צרא מדצא רצ יוסף להשיב על דצריז וצהלכות טרפות של רצינו גרסום כתב דריאה הסמוכה לדופן אף צמקוס רצייתיהו דאזני וסרוכה וסצוכה צבשר שצין הצלעות או צללעות ענמן צדקינא להו צנפיסה עס הצלעות או גוררין הצשר עס הסירכא ומנפחין לה אס עולה צנפיסה כשרה דכיון שהסירכא קיימת וסותמת כל הנקב לא יתפרק עוד כיון דצמקוס רצייתיהו קיימא וצקונטרס פירש דסביך צבשרא היינו דוקא צבשר שצין הצלעות אכל קרום שעצה מחמת מכה בריאה. ה"נ הוה מצז למימר למעוטי שלא צמקוס רצייתיהו: **העלאתה צמחין מהו אמר ריה בשרה**. והא דאמר לעיל דחוששין לה היינו צסרוכה לדופן דמוכחא מילמא שהסירכא מתמת נקב:

מיטרפא לא קתני בעא מיניה רבה בר בר חנה משמואל העלתה צמחין מהו א"ל **כשרה א"ל** אף אני אומר כן אלא שהתלמידים מזדנוין בדבר דאמר רב מתנא **מליא מוגלא** טרפה מים זכים כשרה אמר ליה ההיא בכוליא אתמר רבי יצחק בר יוסף הוה קאזיל בתריה דרבי ירמיה בשוקא דטבחי חזנהו להנך דקיימין צמחי צמחי אמר ליה לא בעי מר אומצא אמר ליה לית לי פריטי אמר ליה אקפן אנא אמר ליה מה אעביד לך דכי אתו לקמיה דרבי יוחנן משדר להו לקמיה דרבי יהודה ברבי שמעון דמורי בה משמיה דרבי אלעזר ברבי שמעון להיתירא וליה לא סבירא ליה אמר רבא כי הוה מסגינן בתריה דרב נחמן **ו** בשוקא דגלדאי

מיטרפא לא קתני בעא מיניה רבה בר בר חנה משמואל העלתה צמחין מהו א"ל **כשרה א"ל** אף אני אומר כן אלא שהתלמידים מזדנוין בדבר דאמר רב מתנא **מליא מוגלא** טרפה מים זכים כשרה אמר ליה ההיא בכוליא אתמר רבי יצחק בר יוסף הוה קאזיל בתריה דרבי ירמיה בשוקא דטבחי חזנהו להנך דקיימין צמחי צמחי אמר ליה לא בעי מר אומצא אמר ליה לית לי פריטי אמר ליה אקפן אנא אמר ליה מה אעביד לך דכי אתו לקמיה דרבי יוחנן משדר להו לקמיה דרבי יהודה ברבי שמעון דמורי בה משמיה דרבי אלעזר ברבי שמעון להיתירא וליה לא סבירא ליה אמר רבא כי הוה מסגינן בתריה דרב נחמן **ו** בשוקא דגלדאי

לא: **רואה היה לדעת אס יכשירה ואס לא: לרבי יוחנן לא סבירא ליה לאכשורי ומיטרף נמי לא הוה טריף לה ניהלייהו דלא שמיעא ליה מרציה: מסגינן**. אזילינן. חמסגי לשון פוסע: **דגלדאי**

עין משפט ור מצה

קב א מ"י פ"ח מהל' שמיטה הל' דה סמג עשין פצ טוש"ע יו"ד ס' מה סעי' ב:
קב ב מ"י פ"ו מהל' שמיטה הל"ע סמג עשין סג טוש"ע יו"ד ס' מה סעיף ד:
קב ג מ"י שס פ"ו הל"ה סמג שס טוש"ע יו"ד ס' לט סעיף כב וע"ש:
קב ד ה מ"י שס הלכה ג ד ונפ"א הל' ין טוש"ע שס סעיף יח:
קב ו מ"י פרק טז מהל' אסורי ביאה הל"ה סמג לאון קי טוש"ע אה"ע סימן ה סעיף ד:
קב ז מ"י פ"ו מהל' שמיטה הל"ג סמג עשין סג טוש"ע יו"ד ס' לו ס"ג:

קב ח ט מ"י פ"ו מהל' שמיטה הל"י ונפ"א ה"ה סמג עשין סג טוש"ע יו"ד ס' לו סעי' ה:

הגהות חב"ח

(א) גבי וטרפה (ואע"י דלא קא מפקא זיקא) מא"מ ור"ג מ"א אין זה:

רבינו גרשום

שלפוחית זו האם כדבעינן למיאר [לקמן דף נה:]:
ריאה הסמוכה לדופן כלומר דסרוכה לדופן. העלתה צמחין חוששין לה שמה ניקב. דחליש פומיה כלומר סבינא חרפא: כאן במקום רביית כלומר שומדות בדוחק וזו מקום חיתוכה דאזני דאמרינן מרוב דוחק נסרכה לדופן אבל [שלא] במקום רבייתא מייתנין סבינא דחליש שמה ניקב. דחליש פומיה כלומר סבינא חרפא: ורב נחמן בריה דרב יוסף בדיק לה בפשורי כלומר אע"ג דאיכא ריעותא בדופן בדיק לה בפשורי אי לא שלט ביה זיקא כשרה ואי לא טרפה. אבל הכא אי האזי אינקיב טרפה אי האזי אינקיב טרפה כלומר אי האזי אונא אינקיב טרפה אי האזי אונא אינקיב פסול מפני [שהוא] שוחת כלומר ואינו יורה כחן ולענין כרות שפכה מיירי. נסתם כשר מפני שהוא מוליד **(א)** כלומר דאינקיב אפי' סביך בששרא טרפה. אלא כל ניקבה דלא מיניה מיטרפא כלומר בשביל נקב הכבד ובשביל נקב הדופן לא איטרפא אלא ניקב הכבד כנגד המרה שניקבה טרפה בטעם שאין למרה דמגין לה נקב הדופן נמי לא מיטרפא בשביל דופן אלא מטעם שאין לריאה שניקבה להדיא לסתום הנקב. אקפן אנא כל"י אני אהיה לך ערב בשוקא:

(א) נראה דל"ל מאי לאו למעוטי סה"ג. כלומר דאי נקיז אפי' סביך צבשרא טרפה.

עין משפט ונר מצוה

קמ א מיי פֿון מהלכות שמיטה הלכה י טושע'ע יו"ד סימן לו סעיף א:

קי ב מיי שם הלכה יד סמג עשין סג טושע'ע יו"ד סי' לו סעיף טו:
קיא ג מיי שם הלכה ג טושע'ע שם סעיף ו:

קיב ד מיי פֿון מהל' שמיטה הלכה יג טושע'ע יו"ד סימן מו סעיף ג:

קיג ה מיי פֿון מהל' שמיטה הלכה יד סמג עשין סג טושע'ע יו"ד סי' לו סעיף י:

קיד ו מיי פֿון מהל' שמיטה הלכה ח סמג עשין סג טושע'ע יו"ד סימן מא סעיף ו:
קכו ז מיי שם טושע'ע שם סעיף ו:

קכז ח מיי שם הלכה ט טושע'ע שם סעיף ו:

רבינו גרשום

דגלדראי שמתקנין עורות ומוכרין בשוקא דרבנן. שוקא דרבנן מבנינן חפציהו: כנדי כנדי. כלומר חנונה לריאה דקימינן שמיים ככדים על הריאה: טינר טינר. כלומר א) כצורים קשין הבועי על הריאה: מחט שנמצאת בריאה. בתוך הריאה נקובי נקוב ועייל כלומר מבחוץ בריאה. ויעיל: בחיתוכה דריאה. כלומר הריאה נחתכה ולא הוה אלא חתוכה בעוטה ובאותה חתיכה נמצאת החוטם: והא רבנן מכשירי. כלומר ר' יוחנן ור' אלעזר ור' חנינא מכשירי. אמר להן הן מכשירין שידועין מאי זה טעם (הכשירין) כלומר שראו לפנינו אלא חתיכה אחת הא אייתי לריאה קמן ולא ניקבה כשרה דלא ניקבה דרבנן: והא אמר רב חנמן האי סימפונא דריאה דאם ניקבה טרפה אע"ג דלא ניקבה מבחוץ: אימור דרב חנמן לחבריה אימור כלומר סימפון שניקב לחברו דליכא מידי דמינן ותיסח אכל אי לא נקב סימפון לחברו אלא סימפון גירדא אינקיב וריאה סוחמו כשרה דחיסרון מבפנים לא שחת חיסרון. והא אמר רב יוסף בר מניומי האי הדורא דרבנא דאינקיב לחברו כשרה כלומר דאינקב אמרת סימפונא שניקב לחברו טרפה והא הדורא דרבנא כלומר הדקין שבהורא דכנתא דניקב חד בצד חברו כשרה דאמרינן חברו סימפונא דאינקב לחברו סוחמו הכא נמי נימא סימפונא דאינקב לחבריה כשירה. אתויה לקמיה רבנן טרופאי לר' מני בר פטיש ור' שמעון בן לקיש ור' שמואל בן אליקים: בחיתוכא דכבדא כלומר בחתיכת כבד: א"ל רב אשי בבשרא נמי קא טריף מר כלומר אי אישתכח בבשרא נמי קא טריף מר אשי בתמיה. אלא אמר רב אשי

מה:

שדרה אַקמיה דרבי יצחק נפחא. לא מפני שקבל לקושיתם כדפירש בקונטרס דלעיל שנינו דלא כריכא אלא לר"ש אלא משום דלגמא אי הוה ריאה קמן הוה מיינקבה ואע"פ שרבי אמי הקשה לעיל קושיא זו לעולא ממעניתין דהריאה שניקבה או שחסרה קיבל תירוטו של עולא ויש ספרים דגרסי לעיל איתיביה רבי אחא קמן הוה מנקבה. לא משום דדך הוושט מיינקיז ואחאי דא"כ אמאי מוכשר בסמון צמתיכה דכנדא אלא צעי למימר דך הסמפונות יא נוכנס צריאה מצחון: **אי** קופא אצינ **אי** קופא אבר. אין לפרש כשהמחט מנקטת חוץ לכבד ומנקטת בתוכו אבל כולו צמחן הכבד כשרה בכל ענין דסמפונא נקיט ואחא דא"כ מאי פריך דעל כרחק התם כשהוא צמחן צית הכוסות והכוסות אצירי דאי צחלל הגוף היכי קאמר מנזד אחד שלא ניקצה אלא עור אחד כשרה הא ודאי דך הוושט אינקיז ואחא אלא אי קופא לגיו לזד סמפון של כבד קאמר ואפילו כולה צמחן הכבד וגרסא דדוקא גבי כבד יש חילוק צין קופא לגיו לקופא לצר אבל צריאה כשרה בכל ענין דקרוצה לקנה וסמפונא דריאה יש לה ריוח וחלל גדול וכן אס נמנאצת צמחן הקויקען כשר שדך הוושט צא מחט עס המאכל שהקויקען תלוי צוושט:

אבל

לקמיה א' דר' אמי ב'טרפה אמרי ליה והא רבנן מכשרי אמר להן הן הכשירו **שיודעים** מאיזה טעם הכשירו אנן מאיזה טעם נכשיר דלמא אי הוה ריאה קמן מיינקבה טעמא דליתא הא איתא ולא מיינקבה כשרה והאמר רב נחמן האי סמפונא דריאה דאינקיב טרפה י'הווא לחבירו אתמר והאמר רב נחמן י'האי הדורא דכנתא דאינקיב להדי חבריה מוגין עליה אמר רב אשי טרפות קא מרמי להדדי א' אין אומרינן בטרפות זו דומה לזו י'שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיה ההיא מחטא דאישתכח בסמפונא רבה דריאה אתויה לקמיה דרבנן טרופאי לא אמרו בה לא איסור ולא איסור היתר היתר לא אמרי בה כשמעתייהו איסור נמי לא אמרי בה י'כיון דבסמפונא רבה אישתכח אימא סמפונא נקט ואתאי ההיא מחטא דאישתכח בחתיכה דכבדא סבר מר בריה דרב יוסף למיטרפה אמר ליה רב אשי אילו אשתכח בבשרא כה"ג הוה טריף מר אלא אמר רב אשי י'חיונא אי קופא א' לבר נקובי נקיב ואתאי אי קופא לגיו י'סמפונא נקט ואתאי י'וה"מ באליתאא אבל קטינתא לא שנא קופא לגיו לא שנא קופא לבר נקובי נקיב ואתאי ומאי שנא י'ממחט שנמצאת בעובי

ציה דהא כי הדר אהדרוה קמיה טרפה מהאי טעמא: והא רבנן. דלעיל מכשרי רבי יוחנן ורבי אלעזר ור' חנינא: **שיודעין מאיזה טעם הכשירו**. שהיי צאת כל הריאה לפניהם ורואה שלמה הלכך על כרחיך דרך הקנה נכנסה: **דלמא**. הוה נקוצה שרוב הנכנסין דרך הוושט נכנסין ואי צוושט נכנס ודאי ניקצה: **הא איסא**. לריאה ולא ניקצה: **כשרה**. ומשום טעמא דבסמפונא נקט ועל. ונהי נמי דדרך הסימפון צא הרי לא בסמפונות נמנאצת ועל כרחך ניקצה הסמפון וינאה לצשר הריאה ואמר רב נחמן האי סמפונא דאינקיב טרפה: **לחבירו אסמא**. אצל פיצול כשמתפלל מחבירו ניקב אצל דופן של חבירו דכיון דדופן חבירו קשה הוא דייר"ש צלע"ז עומד א'כנגדו ואינו סותם הגקב ולא מגיין עליה אבל ניקב לאחר פיצולו צרחוק צשר הריאה שהוא רך נכנס לנקב ומגיין עליו והא לא אמרינן דילמא אינקיב לחבריה דלחזוקי ריעותא לא מחזקינן אי לא איתחזוק כגון היכא דליתא לריאה קמן דע"כ חזקה היא זו שרוב הנצלעין אין נצלעין אלא דרך הוושט ומשם לא יתה צמחן הריאה צלל נקיצת דקין וריאה: **כנפא**. אנטרי"ל צלע"ז חלב טהור: **הדורא דכנתא**. דקין הסוצבין **וחיה**. נחתך צשר רגלים לעולה למזמות הגידין ולא נצצר העצם כשרה נחתכה למטה צמקוס זומת הגידין אע"פ שנמוך מכאן טרפה כדאמרינן לקמן [עו.] וכן שניטל זומת הגידין צפ' צמהה המקשה [לקמן דף עו.) ואע"פ שלא נחתך העצם: **רבנן טרופאי**. הך רבנן דלעיל רבי מני וריש לקיש ורבי שמעון דטריף למחט שנמנאצת צריאה: **כשמעתייהו**. דמחזקי ריעותא מספיקא דחיישינן שמא דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה כרס או דקין ויתמה: **כיון דבסמפונא רבה אישכחה**. מי מכוונה לאחזו סמפון אס דרך וושט נכנסה הלכך צדדים ניכרים על כרחנו דבסמפונא נקט ועל דרך הקנה וצא לסמפונותי' הריאה: **הוה טריף מר**. צמתייה. כלומר וכי נקוצת הכבד טרפה הוא: אי קופא לגיו. אס ראשה העצ שהיא נקוצה צו נחנא צמחן הכבד וחודה שקורין פונטי"ה יוצא למחן חלל הצהמה ודאי סמפונא נקט ואח"כ ניקב חודה את הסמפון וינא לכבד וממנו למחן ואי קופא לצר לחלל הצהמה ופיה למחן הכבד ודאי דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה הדקין ויתמה ונכנס פיה לכבד: **צאלימסא**. מחט עצה שאינה יכולה לנקב דרך קופא שלה אבל צקטינתא כגון מחטין שלנו שמנקצין צשר אפילו דרך קופא שלהן:

ציה דהא כי הדר אהדרוה קמיה טרפה מהאי טעמא: והא רבנן. דלעיל מכשרי רבי יוחנן ורבי אלעזר ור' חנינא: **שיודעין מאיזה טעם הכשירו**. שהיי צאת כל הריאה לפניהם ורואה שלמה הלכך על כרחיך דרך הקנה נכנסה: **דלמא**. הוה נקוצה שרוב הנכנסין דרך הוושט נכנסין ואי צוושט נכנס ודאי ניקצה: **הא איסא**. לריאה ולא ניקצה: **כשרה**. ומשום טעמא דבסמפונא נקט ועל. ונהי נמי דדרך הסימפון צא הרי לא בסמפונות נמנאצת ועל כרחך ניקצה הסמפון וינאה לצשר הריאה ואמר רב נחמן האי סמפונא דאינקיב טרפה: **לחבירו אסמא**. אצל פיצול כשמתפלל מחבירו ניקב אצל דופן של חבירו דכיון דדופן חבירו קשה הוא דייר"ש צלע"ז עומד א'כנגדו ואינו סותם הגקב ולא מגיין עליה אבל ניקב לאחר פיצולו צרחוק צשר הריאה שהוא רך נכנס לנקב ומגיין עליו והא לא אמרינן דילמא אינקיב לחבריה דלחזוקי ריעותא לא מחזקינן אי לא איתחזוק כגון היכא דליתא לריאה קמן דע"כ חזקה היא זו שרוב הנצלעין אין נצלעין אלא דרך הוושט ומשם לא יתמה צמחן הריאה צלל נקיצת דקין וריאה: **כנפא**. אנטרי"ל צלע"ז חלב טהור: **הדורא דכנתא**. דקין הסוצבין **וחיה**. נחתך צשר רגלים לעולה למזמות הגידין ולא נצצר העצם כשרה נחתכה למטה צמקוס זומת הגידין אע"פ שנמוך מכאן טרפה כדאמרינן לקמן [עו.] וכן שניטל זומת הגידין צפ' צמהה המקשה [לקמן דף עו.) ואע"פ שלא נחתך העצם: **רבנן טרופאי**. הך רבנן דלעיל רבי מני וריש לקיש ורבי שמעון דטריף למחט שנמנאצת צריאה: **כשמעתייהו**. דמחזקי ריעותא מספיקא דחיישינן שמא דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה כרס או דקין ויתמה: **כיון דבסמפונא רבה אישכחה**. מי מכוונה לאחזו סמפון אס דרך וושט נכנסה הלכך צדדים ניכרים על כרחנו דבסמפונא נקט ועל דרך הקנה וצא לסמפונותי' הריאה: **הוה טריף מר**. צמתייה. כלומר וכי נקוצת הכבד טרפה הוא: אי קופא לגיו. אס ראשה העצ שהיא נקוצה צו נחנא צמחן הכבד וחודה שקורין פונטי"ה יוצא למחן חלל הצהמה ודאי סמפונא נקט ואח"כ ניקב חודה את הסמפון וינא לכבד וממנו למחן ואי קופא לצר לחלל הצהמה ופיה למחן הכבד ודאי דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה הדקין ויתמה ונכנס פיה לכבד: **צאלימסא**. מחט עצה שאינה יכולה לנקב דרך קופא שלה אבל צקטינתא כגון מחטין שלנו שמנקצין צשר אפילו דרך קופא שלהן:

ציה דהא כי הדר אהדרוה קמיה טרפה מהאי טעמא: והא רבנן. דלעיל מכשרי רבי יוחנן ורבי אלעזר ור' חנינא: **שיודעין מאיזה טעם הכשירו**. שהיי צאת כל הריאה לפניהם ורואה שלמה הלכך על כרחיך דרך הקנה נכנסה: **דלמא**. הוה נקוצה שרוב הנכנסין דרך הוושט נכנסין ואי צוושט נכנס ודאי ניקצה: **הא איסא**. לריאה ולא ניקצה: **כשרה**. ומשום טעמא דבסמפונא נקט ועל. ונהי נמי דדרך הסימפון צא הרי לא בסמפונות נמנאצת ועל כרחך ניקצה הסמפון וינאה לצשר הריאה ואמר רב נחמן האי סמפונא דאינקיב טרפה: **לחבירו אסמא**. אצל פיצול כשמתפלל מחבירו ניקב אצל דופן של חבירו דכיון דדופן חבירו קשה הוא דייר"ש צלע"ז עומד א'כנגדו ואינו סותם הגקב ולא מגיין עליה אבל ניקב לאחר פיצולו צרחוק צשר הריאה שהוא רך נכנס לנקב ומגיין עליו והא לא אמרינן דילמא אינקיב לחבריה דלחזוקי ריעותא לא מחזקינן אי לא איתחזוק כגון היכא דליתא לריאה קמן דע"כ חזקה היא זו שרוב הנצלעין אין נצלעין אלא דרך הוושט ומשם לא יתה צמחן הריאה צלל נקיצת דקין וריאה: **כנפא**. אנטרי"ל צלע"ז חלב טהור: **הדורא דכנתא**. דקין הסוצבין **וחיה**. נחתך צשר רגלים לעולה למזמות הגידין ולא נצצר העצם כשרה נחתכה למטה צמקוס זומת הגידין אע"פ שנמוך מכאן טרפה כדאמרינן לקמן [עו.] וכן שניטל זומת הגידין צפ' צמהה המקשה [לקמן דף עו.) ואע"פ שלא נחתך העצם: **רבנן טרופאי**. הך רבנן דלעיל רבי מני וריש לקיש ורבי שמעון דטריף למחט שנמנאצת צריאה: **כשמעתייהו**. דמחזקי ריעותא מספיקא דחיישינן שמא דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה כרס או דקין ויתמה: **כיון דבסמפונא רבה אישכחה**. מי מכוונה לאחזו סמפון אס דרך וושט נכנסה הלכך צדדים ניכרים על כרחנו דבסמפונא נקט ועל דרך הקנה וצא לסמפונותי' הריאה: **הוה טריף מר**. צמתייה. כלומר וכי נקוצת הכבד טרפה הוא: אי קופא לגיו. אס ראשה העצ שהיא נקוצה צו נחנא צמחן הכבד וחודה שקורין פונטי"ה יוצא למחן חלל הצהמה ודאי סמפונא נקט ואח"כ ניקב חודה את הסמפון וינא לכבד וממנו למחן ואי קופא לצר לחלל הצהמה ופיה למחן הכבד ודאי דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה הדקין ויתמה ונכנס פיה לכבד: **צאלימסא**. מחט עצה שאינה יכולה לנקב דרך קופא שלה אבל צקטינתא כגון מחטין שלנו שמנקצין צשר אפילו דרך קופא שלהן:

בתמיה. אלא אמר רב אשי

א) נראה דל"ל כלומר צויע על הריאה שקשין פגורים.

אלו טרפות פרק שלישי חולין

דגלדאי. רנענין: **כנדי כנדי**. צמחין גדולים א' כבדים צריאה: **עיניר**. צמחים גדולים מכנדי וכבר הוקשו כסלע ואלו הן אותן המצויין בצהמות שלנו צריאה ואין מראיהן דומה לריאה אלא דומינן כמרסא מוגלג ואלו היינו אטוס צריאה [מז:] דאטוס אין שם צמח ואינו משתנה מן הריאה אלא שאין עולה צנפיהה:

מחט שנמנאצ **צריאה**. ואין הריאה נקוצה מצחון ואין הרוח יוצא ממנה: **חסרון מצפנים**. שהצרוז אורכ הבשר סביבותיו כששוהה שם ומחסרו: ה"ג לא דכולי עלמא לא שמה **חסרון**. דהא הכי אוקיימנא לעיל [שס] דאכשרי ריאה שנשפכה צקיתון ועוד אי גרסי' דכ"ע שמה חסרון אי נמי סמפונא נקט ואחא כדמפרש מ"מ כיון שנמנא צצשר הריאה אי אפשר צלל חסרון כדפרי': **סמפונא נקט ואחא**. דרך הקנה נכנס וצא צסמפונות ומן הסמפונות לצשר ומ"מ קרוס החילון לא ניקב ואע"פ שאין דרך הקנה לצלוע אפ"ה הואיל דליתא לריאה קמן ולא חזינן דלינקבא ע"כ סמפונא נקט ועל וריעותא דלא חזינן לא מחזקינן: **נקוצי נקיב**. דרך הוושט צא ונכנס שאין דרך הקנה לצלוע ונקצה את הדקין וינאה ונקצה את קרוס הריאה ונכנס לתוכה: והלכמא כהנך רבנן דמכשרי דהא רבי יוחנן וריש לקיש הלכה כרבי יוחנן ועוד

דקס ליה צשיטמטייהו רבי אמי ורב אשי דאמרי לקמן אי קופא לגיו סמפונא נקט ואחא אלאמא עבידא קנה שיכנס לתוכו מחט ולא מחזקינן קנה שיכנס לתוכו מחט ולא מחזקינן איסורא הואיל ואין נקב ניכר צו דוקא כי אחא כולה ריאה לקמן אבל נחתכה קודם צצא לפנינו חיישינן דלמא אי הוה ריאה קמן הוה נקוצה והכי פסק רבי אמי לקמן צשמעתינן: **צחיסוכא**. לאחר שנחתכה נמנאצת צאחד החתיכות: **סצר לאכשורה**. דקסצר סמפונא נקט ומחסרון מצפנים לקט שמה חסרון: **שדרה קמיה דגבי יאחק**. ולא משום הך קושיא דהא איכא לשנויייה כדשינין לעיל (מז:) לעולם מצחון ולרבי שמעון אינטריך אלא משום דנחתכה הריאה לא סמן אגמריה למימר סמפונא נקט ועל דלגמא אי הוה ריאה לקמן הואי נקוצה ומדע דמשום הך ספיקא הדר נקט

רבי יוחנן ורבי אלעזר ור' חנינא: **שיודעין מאיזה טעם הכשירו**. שהיי צאת כל הריאה לפניהם ורואה שלמה הלכך על כרחיך דרך הקנה נכנסה: **דלמא**. הוה נקוצה שרוב הנכנסין דרך הוושט נכנסין ואי צוושט נכנס ודאי ניקצה: **הא איסא**. לריאה ולא ניקצה: **כשרה**. ומשום טעמא דבסמפונא נקט ועל. ונהי נמי דדרך הסימפון צא הרי לא בסמפונות נמנאצת ועל כרחך ניקצה הסמפון וינאה לצשר הריאה ואמר רב נחמן האי סמפונא דאינקיב טרפה: **לחבירו אסמא**. אצל פיצול כשמתפלל מחבירו ניקב אצל דופן של חבירו דכיון דדופן חבירו קשה הוא דייר"ש צלע"ז עומד א'כנגדו ואינו סותם הגקב ולא מגיין עליה אבל ניקב לאחר פיצולו צרחוק צשר הריאה שהוא רך נכנס לנקב ומגיין עליו והא לא אמרינן דילמא אינקיב לחבריה דלחזוקי ריעותא לא מחזקינן אי לא איתחזוק כגון היכא דליתא לריאה קמן דע"כ חזקה היא זו שרוב הנצלעין אין נצלעין אלא דרך הוושט ומשם לא יתה צמחן הריאה צלל נקיצת דקין וריאה: **כנפא**. אנטרי"ל צלע"ז חלב טהור: **הדורא דכנתא**. דקין הסוצבין **וחיה**. נחתך צשר רגלים לעולה למזמות הגידין ולא נצצר העצם כשרה נחתכה למטה צמקוס זומת הגידין אע"פ שנמוך מכאן טרפה כדאמרינן לקמן [עו.] וכן שניטל זומת הגידין צפ' צמהה המקשה [לקמן דף עו.) ואע"פ שלא נחתך העצם: **רבנן טרופאי**. הך רבנן דלעיל רבי מני וריש לקיש ורבי שמעון דטריף למחט שנמנאצת צריאה: **כשמעתייהו**. דמחזקי ריעותא מספיקא דחיישינן שמא דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה כרס או דקין ויתמה: **כיון דבסמפונא רבה אישכחה**. מי מכוונה לאחזו סמפון אס דרך וושט נכנסה הלכך צדדים ניכרים על כרחנו דבסמפונא נקט ועל דרך הקנה וצא לסמפונותי' הריאה: **הוה טריף מר**. צמתייה. כלומר וכי נקוצת הכבד טרפה הוא: אי קופא לגיו. אס ראשה העצ שהיא נקוצה צו נחנא צמחן הכבד וחודה שקורין פונטי"ה יוצא למחן חלל הצהמה ודאי סמפונא נקט ואח"כ ניקב חודה את הסמפון וינא לכבד וממנו למחן ואי קופא לצר לחלל הצהמה ופיה למחן הכבד ודאי דרך הוושט נכנסה תחלה וניקצה הדקין ויתמה ונכנס פיה לכבד: **צאלימסא**. מחט עצה שאינה יכולה לנקב דרך קופא שלה אבל צקטינתא כגון מחטין שלנו שמנקצין צשר אפילו דרך קופא שלהן:

עובי

מסורת הש"ס

א) [עיין ערך פוך ענר מה שפי' בשם הלכות גדולות],
ב) [נכירות לט:],
ג) [לעיל מז:],
ד) [לעיל מז. מז:],
ה) [נחלין גיעין סט:],
ו) [נחלין טה: מ. עו:]
ז"ב קל: ע"ש היטב,
ז) [עיין מוס' ז"ב קל: ד"ה שהרי],
ח) [לקמן ג: ושם נקמן],
ט) צ"ל כטודים [כנשי"י שצריף'ף הגרסא ככדים],
טו) [לסמפון רש"ש],

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תרי"ח אי ובי' נקיב ואחא אלא אי צ"ב יש כאן חסרון הניכר ועיין גרסא'ש וצב"י סי' מא וצב"מ פ"ו מה"ש הל"ח ושם תמנא מה שחסר פה והש"ש סי' מז מקיים לשון ההוס' שלפניו:

זעזי רש"י

דייר"ש [רידרי"ש].
קשה. נקשה.
אנטרי"ל [אינטריי"ל].
שומן מעיים.
פונטי"ה [פונטי"א]. חוד.

מוסף רש"י

היינו ניקבה. שאי אפשר לתסרה שלא ינקב הקרוס [לעיל מז:].
אין אומרינן בטרפות זו דומה לזו.
ללמד זו מזו, כגון טרפות הכבד מן הריאה כדאמרינן (ע"י לקמן קולא) וחלופא כבדא, שאין חיות האברים שוה (ורשב"ם ב"ב קל:).
שהרי חותכה מבאין ומתה. מחון סימנין או גיד זאורה ומתה. מחון כל חתפיה ומתה (לקמן נה:).
אי קופא לבר. אי ארון המתט מוחזר כלפי הכרס (ורשו' ע"י).
אמרינן לברא היתה הצהמה ונכנס זה המתט ונקב את בני משיס וטריפס (הפרדס ע"י).
אין קופא לגיו. שאחן המתט מוחזר כלפי הראש וחודו כלפי חלל, אמרינן דרך סימפון נכנסת כבד ולא ניקצה כלום וכשרה (שם).

שיטה מקובצת

א) הדר שדרוה לקמיה דר' יצחק נפחא:
ב) אמר רב אשי חזינן אי קופא לגאו סמפונא נקט ואתאי ואי קופא לבר נקובי נקיב ואתאי הו"מ באליתא:
ג) עומד בעצמו ואינו סותם הנקב ולא מגין עליה אבל ניקב לאחר פיצולו ברחוק בשיר הריאה:

